

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ HAKKI BAĞLAMINDA KORUMA TEDBİRİ OLARAK TUTUKLAMA

I. KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ HAKKININ GENEL KAPSAMI VE SINIRLARI	5
1. KONUYA TEMEL YAKLAŞIM.....	5
a. Kişi Özgürlüğü.....	5
b. Kişi Güvenliği	7
c. Özgürlük ve Güvenlik Dengesi Sorunu.....	8
d. Özgürlüğü Sınırlamanın Temel Koşulları.....	11
2. AİHS'DE KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ HAKKI	14
a. Özgürlüğün Kısıtlanmasına İlişkin Güvenceler	14
aa. Özgürlük Karinesi ve Sonuçları	14
bb. Yasaya Uygunluk Güvencesi	17

b. AİHS'e Göre Özgürlükten Yoksun Bırakmanın Hukuka Uygun Olduğu Haller.....	19
aa. Yetkili Mahkemenin Verdiği Mahkûmiyet Kararı Sonrasında Tutulma.....	19
bb. Mahkeme Kararına Uymama Nedeniyle veya Yasal Bir Yükümlülüğün Yerine Getirilmesini Sağlamak Amacıyla Yakalama veya Tutma	23
aaa. Mahkeme Kararına Uymama Nedeniyle Yakalama ve Tutma	23
bbb. Yasal Bir Yükümlülüğün Yerine Getirilmesini Sağlamak Amacıyla Yakalama ve Tutma	24
cc. Yetkili Adli Merci Önüne Çıkarılmak Amacıyla Yakalama veya Tutma	25
dd. Yaş Küçüklerinin Tutulması	28
ee. Bulaşıcı Hastalık Taşıyanların, Akıl Hastalarının, Madde Bağımlılarının Tutulması.....	30
ff. Sınır Dışı ve İade Amacıyla Özgürlüğün Kısıtlanması....	34
II. TUTUKLAMAYA BENZEYEN TEDBİRLER VE TUTUKLAMAYA ALTERNATİF TEDBİR OLARAK ADLİ KONTROL.....	36
1. Tutuklamaya Benzeyen Tedbirler.....	36
a. Yakalama.....	36
b. Gözaltına Alma	39
c. Zorla Getirme.....	44
d. Gözlem Altına Alma	46
2. Tutuklamaya Alternatif Tedbir Olarak Adli Kontrol	48
a. Kavram ve Amaç.....	48
b. Adli Kontrolün Uygulanma Koşulları.....	49
c. Adli Kontrol Kapsamındaki Yükümlülükler	51
d. Adli Kontrolün Süresi ve Mahsubu.....	54
e. Adli Kontrolle Karar Verecek Merci.....	55
f. Adli Kontrolün Uygulanması, Değiştirilmesi ve Kaldırılması	56

III. KORUMA TEDBİRİ OLARAK TUTUKLAMA KURUMU	59
1. Koruma Tedbiri Kavramı	59
2. Koruma Tedbiri Olarak Tutuklamanın Tarihsel Gelişimi, Amacı, Hukuki Niteliği, Ön Koşulları ve Özellikleri.....	61
a. Tutuklamanın Tarihsel Gelişimi.....	61
aa. Genel Olarak.....	61
bb. Eski Yakın Doğu Uygarlıkları Hukukunda.....	62
cc. Eski Yunan Hukukunda.....	64
dd. Roma Hukukunda.....	65
ee. Ortaçağ ve Aydınlanma Çağı Öncesi Hukuk Sistemlerinde.....	70
ff. Aydınlanma Çağı ve Fransız Devrimi Sonrası Hukuk Sistemlerinde	78
b. Tutuklamanın Hukuki Niteliği.....	81
c. Tutuklamanın Amacı	81
d. Tutuklamanın Ön Koşulları.....	83
aa. Gecikmede Tehlike Bulunması.....	84
bb. Haklı Görünüş	85
cc. Ölçülülük.....	86
e. Tutuklamanın Özellikleri	88
aa. Yargıdan Önce Bir Temel Hakkı Sınırlandırması	88
bb. Ceza Değil Tedbir Olması.....	88
cc. Mecburi Değil İhtiyari Olması	91
dd. Sürekli Değil Geçici Olması	92
ee. Amaç Değil Araç Olması	94
3. Ulusal Üstü Ölçekte Ve Karşılaştırmalı Hukukta Tutuklama Kurumu.....	95
a. Ulusal Üstü Ölçekte Tutuklama Kurumu	95
aa. Evrensel Düzeyde	95
aaa. BM İnsan Hakları Bildirisi.....	95
bbb. BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi.....	97

ccc. BM'in Diğer İnsan Hakları Belgeleri ve Çalışmaları	98
bb. Bölgesel Düzeyde.....	101
aaa. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	102
bbb. Avrupa Konseyi'nin Diğer İnsan Hakları Belge ve Çalışmaları.....	104
ccc. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı	106
ddd. Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi	107
eee. Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı	110
b. Karşılaştırmalı Hukukta Tutuklama Kurumu	111
aa. Kıta Avrupası (Civil Law) Sistemine Dâhil Ülkelerde Tutuklama.....	111
aaa. Genel Olarak	111
bbb. Alman Hukukunda	113
ccc. Fransız Hukukunda	121
ddd. İsviçre Hukukunda	125
bb. Anglo-Amerikan (Common Law) Sistemine Dâhil Ülkelerde Tutuklama.....	133
aaa. Genel Olarak	133
bbb. ABD Hukukunda	137
ccc. İngiliz Hukukunda.....	142
4. Tutuklama Kurumunun Türk Hukukundaki Gelişimi.....	148
a. İslam Hukukunda Tutuklama	148
b. Osmanlı Döneminde Tutuklama.....	153
aa. Tanzimat Öncesinde.....	153
bb. Tanzimat Sonrasında.....	159
c. Cumhuriyet Döneminde	162
aa. Anayasal Düzeyde	162
bb. Kanun Düzeyinde	167
aaa. 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu	167
bbb. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu	168

İKİNCİ BÖLÜM

TUTUKLAMANIN KOŞULLARI

I.	Tutuklamanın Koşulları.....	171
	1. CMK Sistematiği ve Maddi-Biçimsel Koşullar Ayırımı	171
	2. Tutuklamanın Maddi Koşulları.....	174
	a. Kuvvetli Suç Şüphesinin Varlığı	174
	aa. Şüphe Kavramı.....	175
	bb. Kuvvetli Şüphenin Basit, Makul ve Yeterli Şüpheden Ayırımı	176
	cc. CMK md. 100/1’de Kuvvetli Suç Şüphesi	181
	b. Bir Tutuklama Nedeninin Varlığı.....	183
	aa. Genel Olarak Tutuklama Nedenleri Kavramı	183
	bb. Kaçma Şüphesi	188
	cc. Şüpheli veya Sanığın Davranışları.....	195
	aaa. Delilleri Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme.....	197
	bbb. Tanık, Mağdur veya Başkaları Üzerinde Baskı Kurma Girişimi	199
	dd. Tutuklama Nedenlerinin Var Sayılması: Yasal Karineler	202
	aaa. Katalog Suç Sistemi	203
	bbb. Katalog Suç Sistemine Yöneltilen Eleştiriler	206
	c. Ölçülülük İlkesi.....	211
	3. Tutuklamanın Biçimsel Koşulları	213
	a. Genel Olarak.....	213
	b. Muhakeme Koşulunun Gerçekleşmesi	213
	c. Tutuklama Yasağının Bulunmaması.....	216
	d. Yetkili Hâkim veya Mahkeme Kararının Varlığı.....	221
	4. Şüpheli veya Sanığın Hâkim Önüne Çıkarılması.....	222
	a. CMK Sisteminde Hâkim Önüne Çıkarılma.....	223
	aa. Yakalama Emri	223
	bb. Sevk (Yol) Tutuklaması ve SEGBİS Sorgusu	227

b. AİHM Uygulamasında Hâkim Önüne Çıkarılma.....	232
--	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TUTUKLAMA KARARI ve SONRASI:
TUTUKLAMA KARARINA BAĞLI YASAL
SÜREÇ VE İŞLEMLER

I. Tutuklama Kararı Verilmesine İlişkin Süreç.....	237
1. Tutuklama İstemi.....	238
2. Tutuklama Duruşması	240
3. Tutuklama Kararı Verilmesi Sürecinde Müdafiden Yararlanma Hakkı	243
II. Tutuklama Kararının Verilmesi.....	247
1. Muhakeme Evrelerine Göre Tutuklama Kararı Vermeye Yetkili Mercii	248
a. Soruşturma Evresinde.....	248
b. Kovuşturma Evresinde.....	251
aa. Yargılama Aşamasında.....	251
bb. Kanun Yolları Aşamasında.....	254
2. Suça Sürüklenen Çocuklara İlişkin Tutuklama Kararı Verilmesi.....	260
3. Tutuklama Kararının Unsurları ve Tutuklama Kararının Bildirimi	263
a. Tutuklama Kararının İçeriği	263
b. Tutuklama Kararının Gerekçeli Olması Zorunluluğu.....	266
c. Tutuklama Kararının Bildirilmesi	274
aa. Genel Yaklaşım	274
bb. Tutuklanan Şüpheli veya Sanığa Bildirim Yapılması	278
cc. Tutuklanan Şüpheli veya Sanığın Yakınlarına Bildirim Yapılması.....	279
dd. Yabancı Temsilciliklere Bildirim Yapılması.....	283

III. Tutuklama Kararına Karşı İtiraz Kanun Yolu Denetimi	285
1. İtiraz Edilebilecek Kararlar	285
2. İtiraz Edebilecek Kişiler ve İtiraz Usulü	287
3. İtirazı İnceleyecek Mercî	288
4. İtiraz İncelemesi Usulü ve Karar.....	294
5. Kararın Sonuçları ve Karara Karşı Kanun Yolu	297
IV. Tutuklama Kararlarının Re'sen Denetlenmesi.....	301
1. Genel Olarak.....	301
2. Soruşturma Evresinde Denetleme	303
3. Kovuşturma Evresinde Denetleme	306
V. Tutukluluk Süreleri	311
1. Genel Olarak.....	311
2. AİHM Uygulamasında Tutukluluk Süresi.....	312
a. AİHS md. 5/3 Uyarınca Tutuklunun Makul Sürede Salıverilme Hakkı.....	312
b. Tutuklulukta Makul Süre (AİHS md. 5/3)-Yargılamada Makul Süre (AİHS md. 6/1) Ayırımı	313
c. AİHM Uygulamasında Tutukluluk Süresinin Makul Olup Olmadığının Tespiti.....	315
d. AİHM Uygulamasında Tutukluluk Süresinin Değerlendirilmesinde Gözetilen Durumlar ve Alternatif Tedbirler	320
3. Türk Hukukunda Tutukluluk Süreleri	323
a. (Mülga) 1412 Sayılı CMUK'da Tutukluluk Süresi.....	323
b. CMK Sisteminde Tutukluluk Süresi.....	325
aa. Ağır Ceza Mahkemesinin Görevine Girmeyen İşlerde Tutukluluk Süresi.....	325
bb. Ağır Ceza Mahkemesinin Görevine Giren İşlerde Tutukluluk Süresi	327
c. Tutukluluk Süresinin Hesaplanması ve "Hükmen" Tutukluluk Hali	330
VI. Tutukluluk Süresi İçerisinde Uygulanacak Rejim	341

1. Tutuklama Kararının Yerine Getirilmesi	341
a. Genel Olarak.....	341
b. Tutuklama Kararının Yerine Getirildiği Kurumlar.....	344
2. Tutuklunun Tutukevindeki Yaşamına Başlaması.....	346
a. Tutuklunun Tutukevine Kabulü	346
b. Tutuklunun Tutukevinde Barındırılması	347
3. Tutuklunun Tutukevindeki Hakları ve Dış Dünya İle İletişimi	351
a. Tutuklunun Giyim, Beslenme ve Sağlık Hakkı	351
b. Tutuklunun Çalışma ve Mesleğini İcra Etme Hakkı	358
c. Tutuklunun Eğitim Hakkı	359
d. Tutuklunun İbadet Hakkı	360
e. Tutuklunun Ziyaretçi Kabul Etme (Sözlü İletişim) Hakkı.	360
f. Tutuklunun Yazılı İletişim Hakkı	362
g. Tutuklunun Müdafî Seçme ve Müdafî ile Görüşme Hakkı.	365
h. Tutuklunun Yazılı, Görsel/İşitsel ve Elektronik Kitle İletişim Araçlarından Yararlanma Hakkı	366
i. Tutuklunun Hediye Kabul Etme Hakkı	369
j. Tutuklunun Cenazeye Katılma veya Hasta Ziyareti Yapma Hakkı	370
4. Tutuklu Hakkında Kısıtlayıcı Tedbirlerin Uygulanması	372
5. Tutuklunun Yükümlülükleri	372

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TUTUKLULUK HALİNİN SONA ERMESİ ve
TUTUKLULUKTAN DOĞAN ZARARLARIN
ONARIM VE GİDERİMİ

I. Tutukluluk Halinin Sona Ermesi	375
1. Tutukluluk Halini Sona Erdiren Haller	376
a. Tutuklama Nedenlerinin Ortadan Kalkması	376
b. Azami Tutukluluk Süresinin Dolması.....	380

c. Yargısal Karar İle Tutukluluğun Ortadan Kalkması.....	382
aa. Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı.....	382
bb. Sanık Hakkında Beraat veya Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararı.....	383
cc. Davanın Reddi, Düşmesi veya Durması Kararı	384
dd. AYM Bireysel Başvuru Kararı.....	386
2. Tutukluluğun Sona Erdirilmesi Usulü	389
II. Tutukluluktan Doğan Zararların Onarım ve Giderimi	391
1. Tutuklulukta Geçen Sürenin Mahkûmiyetten Mahsup Edilmesi.....	391
a. Mahsup Kavramı ve Hukuki Niteliği	391
b. Mahsup Edilmenin Koşulları.....	394
aa. Özgürlükten Yoksun (Tutuklu) Geçirilen Bir Süre Bulunması	394
bb. Ceza Mahkûmiyetinin Bulunması.....	395
c. Mahsup İşleminin Uygulanması	396
2. Tutuklamanın Haksız Olması Halinde Tazminat Ödenmesi ...	398
a. Genel Olarak.....	398
b. Tazminat Nedenleri.....	400
c. Tazminat İsteminin Kabul Edilebilmesi Koşulları	401
d. Tazminat İstenemeyen Haller	402
e. Tazminat İsteminin Karara Bağlanması ve Tazminat Miktarının Belirlenmesi	403
f. Tazminatın Geri Alınması ve Rücu	405
SONUÇ	407
KAYNAKÇA	415
YARARLANILAN AİHM İÇTİHATLARI ve AYM KARARLARI	445
KAVRAM DİZİNİ.....	451